

Крошка С. А. Формування культури здоров'я молоді з особливими потребами / С. А. Крошка // Валеологія: сучасний стан, напрямки та перспективи розвитку: тези доповідей XII міжнародної науково-практичної конференції. – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. – С. 152 – 155.

У статті розкрито комплексний підхід до організації роботи із дітьми з особливими освітніми потребами в умовах навчального закладу (з досвіду роботи).

Ключові слова: інклюзія, особливі потреби, реабілітація.

Крошка С.А.

Лисичанський педагогічний коледж, голова циклової комісії фізичного виховання, вчитель-методист, викладач вищої категорії, магістр фізичного виховання

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я МОЛОДІ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

Сьогодні в Україні дуже важливою є проблема освіти дітей з особливими освітніми потребами. У зв'язку з цим розширюється та удосконалюється мережа навчальних закладів компенсуючого типу, в яких безоплатно перебувають хворі діти і діти з вадами психофізичного розвитку. Але разом з цим більш широкого розвитку набуває й інклюзивна освіта, яка передбачає, що діти з особливими освітніми потребами відвідують звичайний навчальний заклад, навчаються і виховуються разом зі своїми ровесниками.

Стратегічна мета навчання і виховання осіб з особливими потребами – повноцінна інтеграція в суспільство, їхня спроможність нарівні із здоровими однолітками нести соціальні навантаження, сприймати інтелектуально естетичні цінності суспільства, опанувати моральноетичні норми людських взаємин. Актуальність проблеми інклюзивної освіти пов'язана, насамперед, з тим, що число дітей, які потребують корекційного навчання, неухильно росте.

Аналіз праць В. О. Сухомлинського свідчить про те, що майже в усіх своїх роботах учений звертав особливу увагу на необхідність використання принципу індивідуального підходу в роботі з дітьми з особливими потребами. «Конкретна наша робота, – зазначав дослідник, – полягає у визначенні причин біди в кожному окремому випадку, необхідності знайти кожній дитині посильну розумову працю, доступні для неї шляхи подолання труднощів, захопити її цікавою роботою, завдяки якій вона могла б розвиватись інтелектуально» [3].

Протягом останнього десятиліття вітчизняні науковці, зокрема Е. Данієлс, О. Золіна, С. Іноземцева, О. Іщенко та інші присвячують свої праці дослідженням проблеми залучення дітей з особливими потребами до

навчання в загальноосвітніх навчальних закладах, їх реабілітації та соціалізації.

Для дітей із особливими освітніми потребами існує широкий вибір доступних форм здобуття освіти: індивідуальний, дистанційний, екстернатний, «школи консультаційних класів», «школи другого шансу», «вечірні школи», а також «включені» («інклюзивні») форми навчання. Останні дають змогу дітям з особливими потребами навчатися спільно зі своїми здоровими ровесниками, що ефективно впливає на рівень їхньої соціалізації.

Термін «інклюзія», уведений у науковий обіг М. Уїлл (США), позиціонується зі структурним реформуванням шкіл відповідно до потреб усіх без винятку дітей. Концептуальні основи освітньої інклюзії становлять: теорія соціальної справедливості, прав людини, теорія соціальних систем щодо розвитку особистості, соціальний конструктивізм, структуралізм, ідеї інформаційного суспільства й соціальної критики, що покладені в основу соціальних технологій інноваційного розвитку освіти.

Мета інклюзивної освіти – розбудова інклюзивного суспільства, що дозволяє кожному, незалежно від віку й статі, етнічної належності, здібностей, наявності або відсутності особливостей у розвитку, брати участь у житті суспільства й робити свій внесок в його розвиток [1]. Інклюзивне навчання слід розуміти як комплексний процес забезпечення рівного доступу до якісної освіти дітям з особливими освітніми потребами шляхом їх навчання у загальноосвітніх закладах на основі застосування особистісно орієнтованих методів навчання. Серед пріоритетних завдань інклюзивного навчання є розробка та запровадження інклюзивних освітніх технологій у контексті формування інклюзивного підходу й моделей надання спеціальних освітніх послуг дітям з особливими потребами. У цьому контексті постає необхідність розробки особистісно орієнтованих індивідуальних планів і програм; методичних рекомендацій щодо належної організації інклюзивного навчання і комплексної реабілітації, критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у межах освітньої інклюзії.

Лисичанський педагогічний коледж здійснює перші кроки щодо надання основ інклюзивного навчання студентам коледжу, вчителям загальноосвітніх шкіл, вихователям дошкільних закладів. Уведено курси поглибленого вивчення предмету «Формування культури здоров'я молоді з особливими потребами». Під час проходження програми курсів слухачі засвоюють алгоритм навчання та виховання зазначеної категорії дітей, яка передбачає використання особистісно орієнтованих підходів у навчально-виховному процесі, застосування індивідуальних, групових форм роботи, ураховуючи вплив різних видів розладів і хвороб на процес навчання. Пріоритетними напрямками роботи є сприяння соціальному, емоційному та когнітивному розвитку кожної дитини для того, щоб вона почувалася неповторним, повноцінним учасником суспільного життя. Під час

вивчення проблеми слухачі вчать поєднувати традиційні та інноваційні підходи до розвитку дитини («включення усіх», комунікативні технології, технології особистого включення, «використання допоміжних цілей», отримання індивідуальної допомоги, технологія «працюємо разом»).

Робота курсів проводиться у таких напрямках: психологічна діагностика дітей, добирання методів та прийомів навчання та виховання, консультування та навчання батьків, рівень соціальної активності молоді, ефективність соціально-педагогічної роботи з формування соціальної активності молоді з особливими потребами, соціально медико-педагогічний супровід, створення банку корекційно-розвивальних та реабілітаційних технологій. Після закінчення курсів фахівці зможуть створювати для дітей з особливими потребами виховні технології та життєві умови, за яких вони могли б успішно реалізувати свої загальнолюдські права, дасть їм змогу відчувати себе повноправними членами суспільства.

На базі Лисичанського педагогічного коледжу проводять семінари-практикуми «Формування культури здоров'я дітей з особливими потребами». Зміст семінарів складається з проведення майстер-класів та тренінгів (робота з інклюзивними дітьми у реаліях ЗОШ, елементи застосування каністерапії та іпотерапії, психотренінги, робота в реабілітаційних установах, заняття на степплатформах для слабозрячих тощо). Це допомагає вчителям загальноосвітніх навчальних закладів краще розуміти індивідуальні особливості учнів, оволодіти різноманітними педагогічними методиками, що допоможуть їм ефективно сприяти розвитку дітей з урахуванням їхньої індивідуальності.

Діти з особливими освітніми потребами мають отримувати будь-яку додаткову допомогу, яка може знадобитися їм для забезпечення успішності процесу навчання. Вони є найбільш ефективним засобом, який гарантує солідарність, співучасть, взаємоповагу, розуміння між дітьми з особливими потребами та їхніми ровесниками.

Школам необхідно знаходити шляхи, які б забезпечували успішне навчання всіх дітей, включаючи дітей, які мають фізичні чи розумові проблеми. В подальшому будемо працювати над узагальненням освітніх та виховних технологій щодо інклюзивної освіти та їх практичного застосування.

Література

1.Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами : зб. наук. праць / ред. кол.: П. М. Таланчук (гол. ред.), Г. Ф. Нікуліна, О. М. Барно та ін. – К. : Університет «Україна», 2010. – № 7(9). – 560 с. **2.Вознюк С. В.** Проблеми інтегрованого та інклюзивного навчання дітей з особливими потребами / С. В. Вознюк // Соціально-педагогічна реабілітація в закладах освіти: проблеми та перспективи. – вид. 2-е, допов. – Хмельницький, 2007. – С. 21–25. **3.Іноземцева С. В.**

Використання педагогічних ідей В. О. Сухомлинського в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/portal/soc>.

Секція: современные профилактические и реабилитационные технологии (секция «Реабилитация»)